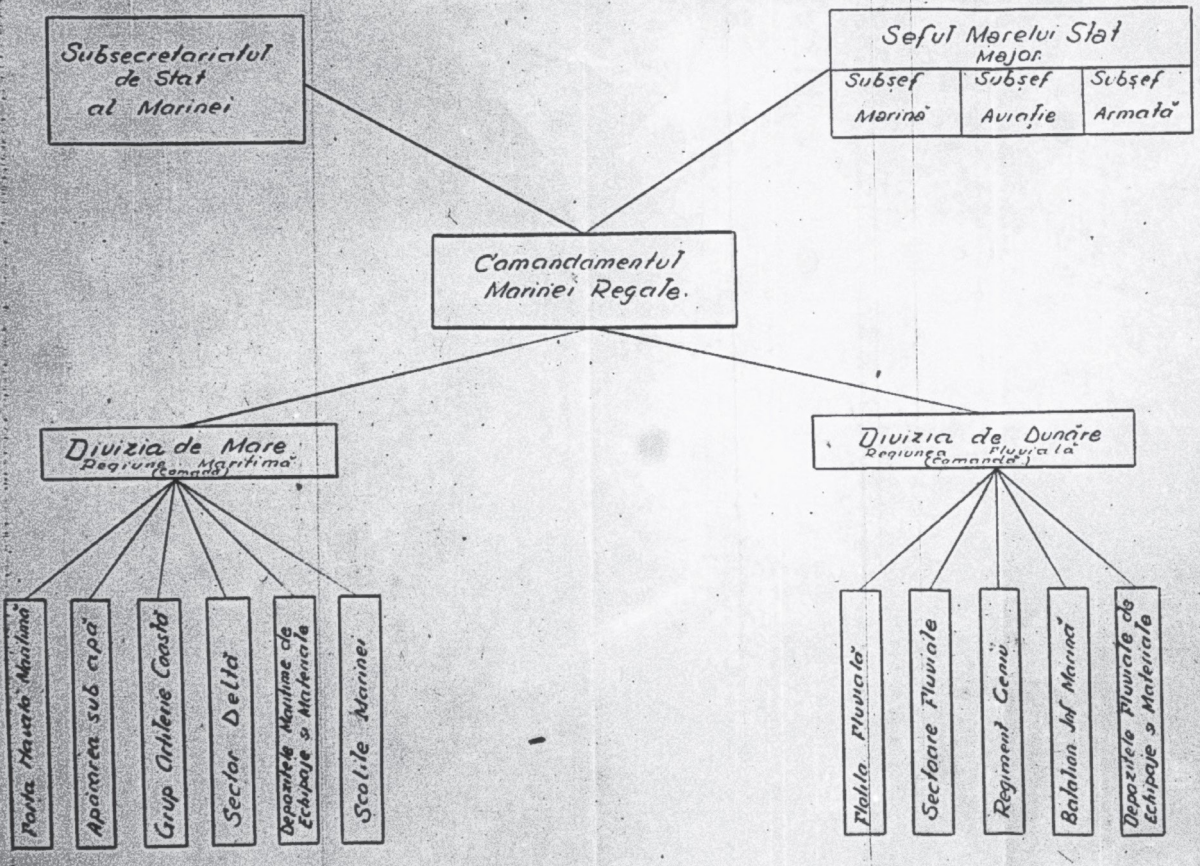

ORGANIZAREA DE PACE A MARINEI

5. Noiembrie 1940

Organizarea la pace a Marinei Regale

Dan-Dragoș SICHIGEA¹

CONTRAAMIRALUL HORIA MACELLARIU LA COMANDA STATULUI MAJOR AL MARINEI (1940-1941)

Într-o contribuție remarcabilă la istoria vieții și carierei ale, poate, celui mai important marinăr al României, profesorul universitar doctor Valentin Ciorbea, observa în 2014 că Horia Macellariu a „fost chemat, la 1 februarie 1941, de generalul Ion Antonescu să ocupe funcția de șef al Statului Major al Marinei Regale, structură nouă pe care, de altfel, trebuia s-o organizeze în cadrul Marelui Stat Major.”²

Materialul, publicat acum 10 ani, valorifică testimoniile

contraamiralului H. Macellariu, memoriile sale scrise de-a lungul a mai mulți în ani de temniță grea, memoriile care însă surprind prin exactitatea datelor istorice și care confirmă mai multe ipoteze privind relațiile de cooperare și chiar animozitățile de la cel mai înalt nivel al Marinei Regale, în preajma intrării României în cel de Al Doilea Război Mondial.

Fiindcă anul 2024 a fost declarat de către conducerea Statului Major Forțelor Navale „Anul contraamiral Horia Macellariu”, aducem prin acest material un omagiu contribuției substanțiale aduse cauzei Marinei Române de către bravul ofițer. Analiza documentelor organizatorice în această perioadă, precum și a unor rapoarte ale principalilor ofițeri de marină prezentați în detaliu de contraamiralul H. Macellariu, ne permit să facem unele aprecieri cu privire la cele amintite de el, pentru perioada cât a fost în fruntea Statului Major al Marinei.

Înainte să comande Forța Navală Maritimă în cea mai importantă acțiune navală din istoria Marinei Militare a României – Operația 60.000, înainte chiar să iasă pe mare în fruntea Escadrei de Distrugătoare, contraamiralul Horia Macellariu a fost numit într-o funcție dintre cele mai importante din ierarhia armii: Șef al Statului Major al Marinei. Structura a fost una dintre modificările introduse de guvernarea Ion Antonescu, după septembrie 1940, în ceea ce avea să fie o încercare de eficientizare a aparatului militar, puternic lovit de pierderile teritoriale din vara aceluiași an.

Noua organizare a Marinei Regale a însemnat o împărțire a sarcinilor care înainte reveneau integral Comandamentului. Astfel, prin ordinul Secretariatului de Stat pentru Marină din cadrul Ministerului Apărării Naționale, nr. 6426, din 28 decembrie 1940, s-a reglementat noua organizare a sarcinilor structurilor de comandă ale Marinei:

„Comandamentul Marinei Regale:

Întocmește situația materială:

-materialul existent:

în bună stare

incomplet

reformat

în reparație

în curs de complectare

-dislocarea prezentă a materialului existent.-

Întocmește situația efectivelor la această dată:

-ofițeri activi și de rezervă (pe grade și specialități);

-subofițeri activi și de rezervă (pe grade și specialități);

Atribuțiile Statului Major al Marinei din cadrul Marelui Stat Major erau următoarele:

1/. Centralizarea tuturor datelor de mai sus.-

2/. Întocmirea organizării de războiu a Marinei Militare prin:

- definirea comandamentului strategic;

-definirea comandamentelor tactice;

-definirea organelor de legătură cu Armata de Uscaț și Aviația;

-stabilirea grupărilor tactice și unităților operative;

-stabilirea formațiunilor de serviciu;

-stabilirea școlilor și centrelor de instrucție la războiu³

Aceste atribuții au fost întărite și spre sfârșitul anului 1941, când noul șef al Marelui Stat Major, generalul de corp de armată Iosif Iacobici, într-un document intern privind organizarea Statului Major al Marinei, arăta că el:

„[...] face parte organic din Marele Stat Major General al Armatei.

Are următoarele atribuțiuni:

-pregătește și propune toate măsurile de luat în legătură cu apărarea națională navală și urmărește executarea lucrărilor;

[...]- elaborează directive operative și întocmește lucrările de ipoteze;

Stabilește împreună cu Subsecretariatul de Stat al Marinei și cu Comandamentul Marinei Regale:

- planul de înzestrare al Marinei;

- organizarea de pace a unităților;

- instrucția în școlile de Marină;

- efectivele de pace ale unităților.”⁴

În luna mai a lui 1941, comandorul Horia Macellariu a participat la o serie de ședințe ale Comitetului Consultativ al Marinei, în calitate de Șef al Statului Major al Marinei din Marele Stat Major. În contextul conlucrării cu Misiunea Navală Germană și tot mai apropiatul conflict din Răsărit, discuțiile au fost mult mai aplicate ca alte ședințe ale comitetului, de dinainte de război. Ele s-au concentrat, cum era firesc, pe instrucția forțelor Comandamentului Marinei Regale și pe posibilitățile de sporire a forțelor de lovire, prin achiziționarea de noi nave și echipamente.

Au participat reprezentanți de toate structurile de conducere ale Marinei Regale: viceamiralul Eugeniu Roșca, contraamiralul Alexandru Constantinescu și comandorul Iacob Bălan, din partea Comandamentului, general ing. Vasile Năsturaș, din partea Subsecretariatului de Stat al Marinei, și comandorul Horia Macellariu și locotenent-comandor Gheorghe Roșescu, din cadrul Statului Major al

Marinei.

Principalul punct de pe ordinea de zi a fost analiza caracteristicilor navelor propuse spre construcție de Misiunea Navală Germană. În condițiile în care căile de acces spre furnizorii tradiționali de armament naval ai României, Marea Britanie și Franța, erau închise, Marina Regală nu avea altă soluție decât să accepte să lucreze în condițiile propuse de partenerii germani. Era vorba despre 18 vedete multifuncționale, de fluviu și de mare, și 4 dragoare, asemănătoare cu modelul „M 40” utilizat de Kriegsmarine.

„Având în vedere misiunile ce se cer acestor nave, vedetele rusești utilizate azi pe Dunăre și mai ales urgența de procurare a materialului și deci legați fiind de cele ce s-ar putea procura în scurt timp din Germania (subl. n.), opinăm:

“1. Livrările comenzilor ce se vor da, nu trebuie să depășească data de 1 Aprilie 1942, aceasta conform avizului Marelui Stat Major.

2. Vedetele

Să îndeplinească următoarele condițiuni:

-Viteza: minimum 35 km/oră

-Armament: 2 tunuri cel puțin de 20 m/m A.A. și 2-3 mitralieră 13.2 A.A.

-Pescaj: maxim 0,90 m.

-Blindaj întărit prin calitatea materialului pentru a nu îngreuna prea mult vedeta, cu posibilitatea de rezistență de cel puțin proiectil de 13.2 m/m.

-Să remorcheze dragele contra minelor magnetice și ancorate.

-Să poată fi utilizate la Mare și la Dunăre.

Să se construiască atâtea vedete câte se vor putea până la 1 Aprilie 1942; pentru restul de vedete ce nu se vor pune în construcție, urmează a se hotărî din nou dacă se mențin aceleași caracteristice-

3. Navele dragoare

a/. Să fie utilizate în misiunile:

-dragaj (principal)

-patrulare, căutarea și atacul submarinelor.

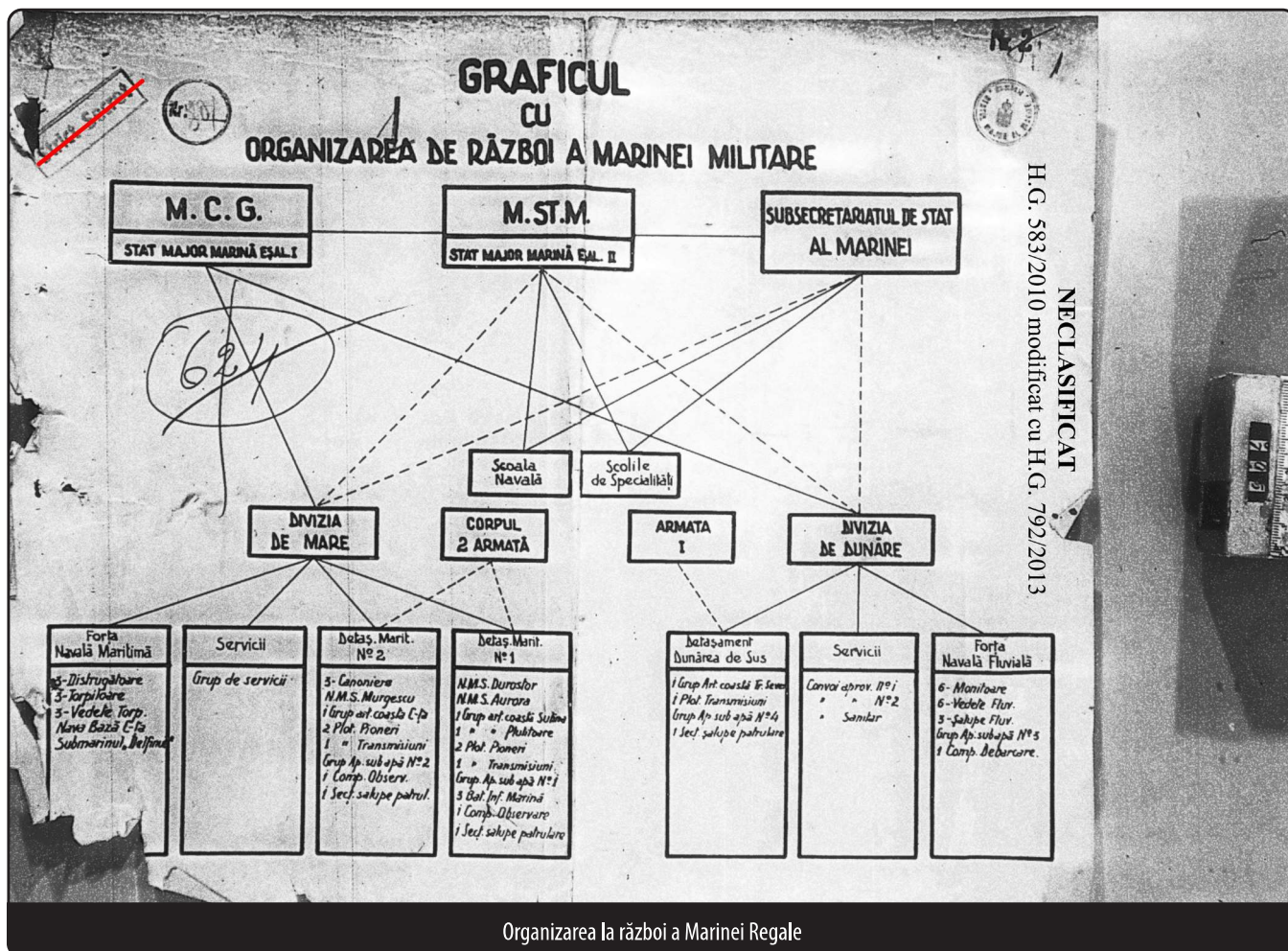
b/. Caracteristici:

-tonajul: în jurul a 500 tone

-viteza: cel puțin 22 noduri

-să aibă toate instalațiunile de dragaj, căutare și atac al submarinelor.

-armament: 2 tunuri de cel puțin 102 mm naval
2 tunuri de 37 m/m A.A.

Relația cu partenerii germani a însemnat și o muncă deosebit de grea pentru Statul Major al Marinei ca structură responsabilă cu negocierea pentru noi echipamentele. Comandorul H. Macellariu a lucrat intens în lunile premergătoare intrării României în război pentru a definitiva liste de echipament, armament și chiar nave, care să fie achiziționate din Germania, fie care era vorba despre construcții noi, ori livrări din cele deja aflate în serviciul marinei germane. La capitola nave, în urma discuțiilor cu Comandamentul Marinei Regale, s-a decis dezvoltarea escadrilelor de vedete, fie torpiloare, fie antisubmarin sau blindate pentru Dunăre. Marina română avea o experiență bogată cu toate cele trei tipuri de astfel de nave de tonaj redus. În dotarea ei existau încă vedetele fluviale, intrate în serviciul în 1907. Vedetele antisubmarin, model italian, au funcționat aproape un deceniu, nu cu mult înainte, în anii 1920. Iar vedetele antisubmarin, din clasa „Vosper”, așa cum este ea cunoscută în Marina Română, tocmai intraseră în dotare, în 1940. De aceea s-a ales varianta cumpărării din Germania a nu mai puțin de 30 de vedete – 6 torpiloare, 6 antisubmarin, 8 blindate fluviale și 10 șalupe fluviale blindate.⁶

Alături de proiectele de nave ce urmau să fie construite în șantierele germane pentru Marina Regală a României, Statul Major, sub conducerea contraamiralului H. Macellariu, a lucrat la lista cu alte echipamente pentru Marina Română:

„b/. ARMAMENT. MUNIȚIUNI:

- 10 tunuri A.A. de 37 m/m cu muniția respectivă;
- 32 mitraliere A.A. de 13,2 m/m cu muniția respectivă;
- 36 torpile Whitehead de 533,4 x 6,5 pentru două submarine în construcție⁷;
- 500 mine U.C.G. pentru la mare;⁸
- 500 mine de curent (derivă) pentru fluviu;
- 200 mine fluviale pentru Dunărea de Jos.-

“c/. APARATE OPTICE:

- 4 serii aparate pentru conducerea tragerilor de la bateriile de coastă;
- 4 serii aparate de observare pentru bateriile de coastă;
- 1 serie de aparate pentru conducerea tragerilor A.A. la Nava Bază Constanța;
- 4 proiectoare de 1.5 m pentru coastă (montate pe autovehicule).-
- 4 proiectoare de 0.9 m coastă (montate pe autovehicule).-

d/. MATERIALE DE DRAGAJ ȘI SCAFANDRI

- 15 echipamente dragaj rapid;
- 2 stațiuni de scafandri (șalupe, costume de scafandri, pompe, etc.).-
- 10 perechi aparate paramine pentru motonave și Distrugătoare.-

e/.- AUTOVEHICULE

- 15 autoturisme de campanie;
- 30 autocamionete (două-trei tone) din acestea 2/3 să fie tout terrain;
- 15 autocamioane (3-5 tone).-
- 50 motociclete cu ataș;
- 5 autocisterne, perechi (1 mașină tractoare și 1 mașină remorcă);
- 5 autoestinctoare.-⁹

Ultimele documente pe care îl prezentăm aici, relevante din punctul nostru de vedere pentru activitatea contraamiralului H. Macellariu în fruntea Statului Major al Marinei, sunt legate de cooperarea cu partea germană. După trecerea Forței Navale Maritime în subordinea Comandamentului Amiral Marea Neagră, au fost introduse unele modificări la nivelul navelor de luptă, dar și la comandamentul Diviziei de Mare. Astfel, H. Macellariu, din partea Marelui Cartier General, care s-a opus acestei subordonări chiar dacă era doar pentru misiuni de convoi și escortă, a lucrat la Instrucțiunile de Serviciu pentru șeful de Stat Major de pe lângă Comandamentul Diviziei de Mare și pentru Statul Major de legătură de pe lângă Comandantul Portului Constanța. Ele aveau ca scop limitarea influenței consilierilor și reprezentanților structurilor navale germane asupra comandanților de nave români. La nivel mai înalt, contraamiralul H. Macellariu a militat pentru autonomia comandamentelor navale române, în contextul unei presiuni tot mai mari din partea germană pentru integrarea lor în comandamentul ei din Marea Neagră. În informarea către Comandamentul Marinei Regale, contraamiralul H. Macellariu arăta că „s-a atras atenția Misiunii Navale Germane asupra lipsurilor și posibilităților reduse ale Forțelor Navale române și în consecință, pe de-o parte s-a cerut să fie întrebunțate potrivit posibilităților pe care le au, iar pe de altă parte să intervină pentru a le completa toate lipsurile materiale și tehnice”.¹⁰ Totodată, „șeful de Stat Major german este un consilier responsabil, care depinde și de Misiunea Navală Germană, însă ordinele de execuție ale Misiunii Navale Germane vor fi date Comandantului Forței Navale Române, care răspunde de executarea lor.”¹¹

CAPTAIN HORIA MACELLARIU AT THE HELM OF THE ROMANIAN NAVAL STAFF (1940-1941)

Abstract: The paper aims to present some details of the activity of Rear Admiral Horia Macellariu at the head of the Romanian Naval Staff, part of the General Staff of the Armed Forces. This was a new structure in the naval history of Romania when it was created, in 1940. Part of the changes

introduced by the government of Ion Antonescu, it was to integrate the Navy and allow a better cooperation with the other services. Still, such a rapid promotion fostered resentment in the hierarchy, which was only exacerbated by the tensions with the German allied forces in the Black Sea Region.

Keywords: Romanian Navy, Horia Macellariu, Naval Staff, World War Two, Admiral Black Sea.

NOTE

---

[1] Muzeul Național al Marinei Române.

[2] Valentin Ciorbea, Contraamiralul Horia Macellariu la Marele Stat Major. Memorii din Penitenciarul Gherla, în „Document”, Buletinul Arhivelor Militare Române, anul XVII, nr. 4 (66), 2014, p. 75.

[3] Arhivele Militare Naționale Române, fond Comandamentul Marinei Regale, dosar 1530, f. 219.

[4] *Ibidem*, dosar 1413, f. 207.

[5] ¹¹ *Ibidem*, dosar 1372, ff. 89-90.

[6] *Ibidem*, f. 97.

[7] Folosite și de viitoarele vedete olandeze, capturate de Germania și vândute României – clasa „Power”.

[8] Utilizate și în Primul Război Mondial.

[9] *Ibidem*, f. 98.

[10] *Ibidem*, dosar 1453, f. 51

[11] *Ibidem*, f. 76.